

Vlaanderen kent een relatief kleine kunstscène, ook inclusief zijn verbredingen naar België en de Benelux. Kunst wordt er publiek gerepresenteerd via een kunstbeeld met een beperkt aantal kunstenaars als referentie. Belangrijke kunstenaars uit de regio kunnen daarbij uit het beeld verdwijnen, internationale kunstenaars des te meer. Waar er internationaal een beweging is die de kunst historisch verankert, is dit in Vlaanderen amper gebeurd. De scène toont zich verbrokken, met privé-initiatieven en musea die eerder met hun eigen profilering bezig zijn dan met een breder verhaal. Dat heeft in grote mate te maken met het nog embryonale institutionele kader in Vlaanderen.

Ook ORLAN bestond hier in het begin van de eenentwintigste eeuw enkel aan de rand van dat beeld. Getoond door Guy Pieters en door Axel Vervoordt, werd ze maar een enkele maal in een institutioneel kader gesitueerd, binnen 'Al het Vaststaande Verdamp't' dat het M HKA in Mechelen maakte en waarin vijf verschillende perspectieven werden getoond op in het materiële verankerde spiritualiteit. Liliane De Wachter thematiseerde daarbij de maakbaarheid van de mens en nam ORLAN via een aantal van haar recente foto's als een van de ankerpunten daarvoor. Het is de ORLAN zoals ze aan de rand van dat Vlaamse kunstbeeld bestaat, met haar werk van de laatste decennia en als één van de eerste kunstenaars die op hun eigen lichaam ingrijpen als deel van hun kunst.

ORLAN is een breder artistiek verhaal dan dat, en tot aan het M HKA-project in 2012 werd ze in die bredere hoedanigheid enkel in het Franstalige deel van België gewaardeerd, logisch binnen de Franse culturele invloedssfeer maar ook logisch binnen de historiek, omdat ze één van haar meest opmerkelijke *mesuRAGEs* in Luik liet doorgaan. Het had ook in Vlaanderen anders kunnen zijn, want één van haar andere *mesuRAGEs* ging door in de eerste publieke instelling voor hedendaagse kunst hier, het Internationaal Cultureel Centrum (ICC). Haar tentoonstelling daar in 1980 had de afsluiting moeten zijn van die eerste fundamentele periode in haar historiek, met ook haar eerste overzichtspublicatie.

Het drama van het ontslag van ICC-directeur Flor Bex, meteen daarna, betekende het einde van het ICC als internationale draaischijf en zou in rechte lijn leiden tot het oprichten van het M HKA, maar het zorgde er ook voor dat het potentieel dat in het ICC was opgebouwd, verwaarloosd en vergeten werd. Pas toen het M HKA zich in het voorbije decennium tot een volwaardig museum zou structureren, met activering van de collectie en aandacht voor archivering en een historische dimensie, kwamen de ICC-verhalen weer bovendrijven. Het M HKA moest 25 jaar worden vooraleer het dit potentieel van het ICC-archief als internationaal avant-garde archief ook daadwerkelijk zou aanpakken. Eén van de merkwaardige clusters in het archief, bleek dat van ORLAN te zijn. Er is zeker veel verloren, onder meer de opname van de performance werd niet teruggevonden in de resten van het video-archief. Maar er is ook nog veel bewaard gebleven, het meest uitgebreide fotoarchief van deze performances, een deel van het basismateriaal van de productie van de tentoonstelling, en de maquette van het boek dat toen had moeten worden uitgegeven.

Voor het M HKA, met zijn interesse in de internationale naoorlogse avant-garde, was dit een potentieel ankerpunt; het toont een radicale kunstenares die op een eigenzinnige manier een feministisch perspectief inneemt, en die zich in haar performances een belangrijke schakel toont in allerlei internationale verhaallijnen van de kunst van toen.

Het M HKA besliste met ORLAN om dit boek nu toch uit te geven en om delen van de ICC-tentoonstelling te reconstrueren. Van het een kwam het ander; door dit gesprek begon ORLAN ook

weer actief na te denken over de *mesuRAGEs*, ze realiseerde er een nieuwe in het Andy Warhol Museum in Pittsburgh en een andere waarbij ze na het ICC nu - met haar lichaam van vandaag - zijn opvolger M HKA zou meten, en zo de geschiedenis zou verbinden met het heden en de toekomst. De neerslag in de M HKA-verzameling van dit alles maakt nu een tweede publiek ensemble van de *mesuRAGEs* naast dat van Centre Pompidou in Parijs.